

Deținători de carte veche spaniolă în Biblioteca Batthyaneum sec. XVII-XIX (II)

Ștefan STANCIU

Biblioteca Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Library of „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia

Personal e-mail: e_trif@hotmail.com

Owners of Spanish Old Books in Batthyaneum Library 17th to 19th century (II)

Our study continues the investigation of the ex-libris and of the notices on the old books from the old books collection of the Bathyaneum Library, in order to identify the owners and find out the cultural travels of the books, from their printing places to the moment they entered the collection of the famous Bathyaneum library from Alba Iulia.

Among the owners of old Spanish books we notice especially the schools run by the Jesuits in Vienna, as well as some clerics and laymen who signed their names on the pages of these works, helping us this way to retrace the bibliophile itineraries for the European modern age. These books still preserve in the shadow of anonymity the names of some persons who are yet to be identified.

Keywords: library, books, Spain, Transylvania, Alba Iulia, ex-libris.

Reconstituirea itinerarelor de circulație a cărților vechi spaniole poate fi ilustrată și prin *ex-librisurile* conținute de acestea, descoperindu-se astfel o serie de date sub însemnele unor nume cu ajutorul cărora se pot identifica trasee și informații despre proprietarii lor, fie că este vorba de instituții, fie că ne referim la persoane private. Ca urmare a vastității materialului documentar, analiza *ex-librisurilor* manuscrise existente în interiorul cărților vechi spaniole din fondurile Bibliotecii Batthyaneum continuă în această a doua etapă cu prezentarea lucrărilor pe care și-au lăsat amprenta unele biblioteci academice, biblioteci mănăstirești și unele biblioteci private.

În categoria *ex-librisurilor* unde proprietarul era o bibliotecă se înscrie lucrarea spaniolă intitulată *Catecismo, y exposicion breve de la doctrina christiana*¹, tipărită în anul 1715 la Madrid, al cărei autor consemnat este P[adre] Geronimo de Ripalda. După conținut, cartea este un catehism, un adevărat manual didactic cu

întrebări și răspunsuri, o lucrare răspândită de la prima ediție până în prezent în școlile de teologie catolică cu scopul de a oferi elevilor bazele doctrinei creștine. Fiind tipărită în ediții succesive și în mai multe limbi, cartea a fost larg difuzată, atât în țările catolice europene, cât și în teritoriile hispanice ale Americii Latine, ca un fanion al catolicismului. Pe foaia de titlu a cărții apare vizibil un *ex-libris* manuscris „Residen[tia] Caroline[nsis] PP Trinitarium”. Astfel este indicat faptul că lucrarea provine din biblioteca călugărilor trinitarieni² stabiliți la Alba Iulia cu începere din anul 1719 până în anul 1784, când ordinul călugăresc a fost desființat de împăratul Iosif al II-lea, clădirile și biblioteca fiind preluate de către episcopul Ignatius Batthyáni.

Următoarea lucrare spaniolă intitulată *Parayso de la gloria de los santos*³, care a aparținut trinitarienilor albaiulieni, se identifică după *ex-librisul* „Ex libris Residentia Alba Carolinensis Ord[inis] [Disculo/eatorum] SS[ancti/ss/imae] Trinit[atis] Red[empt]

ione] Capt[iv/orum] 1738". Ordinul trinitarienilor a fost înființat de către francezul Ioan de Matha (1154-1213) în apropiere de Paris, fiind aprobat de către papa Inocențiu al III-lea (1198-1216). Ordinul era dedicat Sfintei Treimi și răscumpărării prizonierilor creștini din captivitatea turcilor, un exemplu de succes al misiunii de răscumpărare a trinitarienilor constituindu-l implicarea acestor călugări în eliberarea lui Cervantes din anul 1580, ajuns în captivitatea algerienilor⁴. Pe foaia de gardă a prezentei cărți, între alte notificări, se întâlnesc și unele menționări manuscrise de nume, ca: „san Vicente Ferari”; „san Alexandro” sau „Libro del Sargento Miguel/[itheo/mio]”. Mai trebuie menționat faptul că lucrarea mai are dispus, pe tranșa verticală laterală, titlul „Parayso de santos/ Vega/ Tom II”, practică rarisimă, dar întâlnită în cazul unor cărți vechi spaniole din Transilvania.

Alte cărți au fost identificate după *ex-librisurile* manuscrise prin care se indică proveniența din fondurile bibliotecii profesorilor iezuiți de la Universitatea din Viena. O lucrare⁵ sub forma unui manual didactic în două volume, avându-l ca autor pe Mateo de Moya, a fost tipărită la Madrid în anul 1678. *Ex-librisul* manuscris „Domus Professa Societatis Jesu. Vienna. 1709” se află pe foaia de titlu, iar pe coperta anterioară, pe pagina forzaț, a fost atașat ulterior *ex-librisul* etichetă cu blazonul episcopului Ignatius Batthyáni. Se impun câteva considerații istorice sumare, din care aflăm că iezuiții au activat la Viena⁶ între anii 1551-1773, fiind chemați pentru a întări sistemul educațional catolic vienez de către împăratul Ferdinand I (1503-1564), împărat al Sfântului Imperiu Romano-German și principe al Transilvaniei (1551-1556). Ferdinand I de Habsburg (născut în Acala de Henares) era fiul regelui Spaniei Filip I (1478-1506) și frate cu Carol Quintul (1500-1558), ca atare el avea strânse legături cu Spania. Între timp, ca urmare a principiilor calăuzitoare contradictorii, relațiile dintre profesorii iezuiți și universitarii vienezii s-au deteriorat, ajungându-se ca în anul 1773 papa Clement al XIV-lea (1769-1774) să desființeze Societatea lui Isus, iar Colegiul academic și biserica iezuiților să treacă în proprietatea Universității vieneze. Ambele volume de la Biblioteca Batthyaneum prezintă semne de restaurare prin lipirea pe foaia forzaț și pe foaia de gardă a unei întărituri de hârtie pe care se află un timbru imprimat în limba spaniolă: „SELLO QVARTO AÑO DE MIL Y SEISCENTOS Y SESENTA Y CINCO”⁷. Această practică de imprimare a timbrei era utilizată de către notari spanioli în actele oficiale ca urmare a unei dispoziții⁸ date de regele Filip al IV-lea în anul 1637. Se poate constata că timbrul are specificat anul 1665, fiind anterior tipăririi prezentei ediții, care a apărut în anul 1678, ca atare hârtia folosită pentru a întări cartea provine de la un act oficial care a trecut printr-un birou notarial cu doisprezece ani înaintea ieșirii de sub teascurile tipografiei a cărții.

Din același grup de cărți aparținând bibliotecii profesorilor iezuiți din Viena face parte lucrarea în trei tomuri *David Perseguido y alivio de lastimados [...]*⁹, semnată de Cristóbal Lozano (1609-1667), în cuprinsul căreia sunt prezentate cititorului diverse pilde moralizatoare din mai multe perioade istorice și regiuni geografice, de la regele proroc David până în vremea regelui Carol cel Mare al francilor. În primele două volume *ex-librisul* manuscris „Domus Professa Societatis Jesu Vienna 1698” este dispus pe foaia de titlu, iar în al treilea volum se află la pagina 3.

Dintre *ex-librisurile* personalizate, se remarcă un volum din comediile lui Pedro Calderon de la Barca, *Verdadera quinta parte de las comedias*¹⁰, în care, pe foaia de gardă, se află însemnat *ex-librisul* manuscris „Conde Don Antonio Gregorio dela fuente [Figaroa] Capp[itu] de Cara[sas] del [...] Infante Don Manuel de Portugal en ano de 1736. El Conde Dn. Antonio Gregorio dela fuente [...]”. Deocamdată, nu am reușit să descoperim identitatea persoanei cu numele Antonio Gregorio de la Fuente. Nu am regăsit niciun indiciu privitor la modul în care această carte a ajuns în biblioteca episcopului Batthyáni.

Un interesant *ex-libris* manuscris cu autor spaniol se regăsește pe foaia de control a lucrării *Origen, y principio de la orden, y cavalleria de Alcántara [...]*¹¹. Cartea îl introduce pe cititor în perioada Evului Mediu spaniol, când a fost înființat ordinul militar religios Alcántara, alături de celelalte, cunoscute sub denumirile de Calatrava, Santiago, și Montesa. Ordinului de Alcántara, subiectul central al prezentei lucrări, nu îi sunt cunoscute cu certitudine originile, abia după 1176 sunt mai multe informații, când papa Alexandru al III-lea a trecut sub protecție papală cavalerii și bunurile lor de la San Julián del Pereiro¹², însărcinați cu misiunea de apărare a creștinătății. Un nume de posesor apare alături de o referință bibliografică „Pedro Gutierrez Roj[as/us] Opera Collectore Antonii Bibliotheca Hispa[norum] Tom [Z] pag. 159”. Nici în această caz nu s-a reușit identificarea semnatarului.

În etapa preliminară a prezentei cercetări am încercat să identificăm semnatarul unui *ex-libris*, „Erat ex libris: Ioannis Mathiae Turri”, aflat în interiorul unei sinteze de istorie a Spaniei¹³, scrisă de Juan de Mariana. În această etapă de analiză specificăm că pe foaia de titlu a aceleiași lucrări se pot observa și alte *ex-librisuri* de persoane precum: „Ex Emptis Antonij Maria Comitiss Turriani et Vallis Saxino in Barcinone 4 juli. 1709”. Prin traducere din limba latină se indica faptul că acest exemplar a fost cumpărat din localitatea Barcelona la data de 4 iulie 1709 de către Antonio Maria, conte de Turiani Vallis Saxino. Același *ex-libris* se regăsește în tomul al doilea în partea de sus a paginii, deasupra primului capitol. Interesant este faptul că în vol. II, la pag. 375, se regăsesc informații despre principele Transilvaniei, Sigismund Bathori,

fiind reprezentat drept victorios în luptele cu turcii, iar spre final apar unele precizări despre sfârșitul său. Revenind la *ex-librisuri*, nu am reușit să descoperim informații despre Antonio Maria, conte de Turiani (bănuim ca face parte din celebra familie a Turianilor din zona Milano), în schimb am identificat posesiunea Vallis Saxino (localitate în regiunea Lombardia, care azi se numește Crandola Valsassina), subliniată în diferite lucrări din sec. al XVIII-lea alături de unii membri ai familiei Turiani¹⁴.

Între alte *ex-librisuri* de persoane existente în cărțile vechi spaniole despre care nu am descoperit niciun indiciu amintim: „Elias Nadlinger” din lucrarea *Gramatica nueva española y francesa*¹⁵ a lui Francisco Sobrino, *ex-librisul* „D. [...] de Vega” din tomul II al cărții lui Pedro de Ciria y Raxis, *Vidas de santas mujeres ilustres de el orden de S. Benito*¹⁶. Apoi *ex-librisul* „Jaume [...] de Torna[e]i” din lucrarea lui Juan de Palafox, *Exercicios devotos*¹⁷, care reunește o serie de psalmi organizați pe zilele din săptămână și dedicați Fecioarei Maria, lui Isus și Sfintei Cruci. Ultimul *ex-libris* neidentificat presupunem că ar fi „Alvitii Benzyn”, aflat într-un poem epic burlesc semnat de Joseph de Villaviciosa, *La mosquea, poetica inventiva*¹⁸. Trebuie specificat faptul că unele dintre aceste *ex-librisuri* manuscrise, nefiind lizibile, sunt greu de interpretat. Altele nu au putut fi regăsite în cataloagele on line de *ex-librisuri*¹⁹, întrucât credem că posesorii lor nu au fost persoane publice cu ranguri sau demnități oficiale importante.

Există un număr de *ex-librisuri* de posesori de carte veche spaniolă menționate în Catalogul manuscris de *ex-librisuri* realizat în anul 1912 de către Robert Szentiványi, despre care nu am găsit nici un fel de date. Ca urmare a faptului că în acest catalog nu se specifică autorul și titlul cărții sau vreun sistem de cotare a publicațiilor, devine aproape imposibilă identificarea lor. Ele apar înscrise după un număr de ordine, urmat de numele posesorului. Uneori apar menționați posibili autori și locul de apariție. Aceste sumare descrieri fac dificilă nu numai identificarea lucrărilor în cauză, ci și o continuare a cercetării *ex-librisurilor* din cărțile vechi spaniole²⁰.

În concluzie, se poate observa că toate aceste lucrări analizate au ajuns în Transilvania pe un traseu catolic, unele, puține la număr, constituind suport al principiilor religioase promovate de trinitarienii albaiulieni. Altele s-au constituit în bază documentară pentru profesorii iezuiți care activau în Colegiul iezuit, încorporat din anul 1623 în Universitatea din Viena. Modalitățile prin care aceste cărți au intrat în fondurile Bibliotecii Batthyaneum încă rămân puțin cunoscute. Despre alți proprietari de *ex-librisuri*, fie că sunt italieni, fie că sunt spanioli, nu am reușit să strângem informații, cum de altfel a fost imposibil să-i identificăm pe cei din Catalogul lui Szentiványi. Aceștia din urmă credem că ar putea fi localizați doar

prin digitalizarea întregului fond de carte veche într-un sistem informațional de clasificare.

Note:

1. Jerónimo Martínez de Ripalda, *Catecismo, y exposicion breve de la doctrina christiana*, Madrid, Con Privilegio, que tiene la Hermandad del Glorioso San Geronimo, 1715. Biblioteca Batthyaneum Alba Iulia (în continuare BBAI), A2 X 32. Vezi ilustrația nr. 1.
2. Cartea apare în catalogul cărților bibliotecii trinitarienilor publicat de Iacob Mârza, *Catalogul unei biblioteci de la Alba Iulia din secolul al XVIII-lea*, în *Biblioteca și cercetarea*, Cluj-Napoca, 1987, nr. XI, p. 181.
3. Diego de la Vega, *Parayso de la gloria de los santos donde se trata de sus prerogatiuas y excelencias*, tomo segundo, Barcelona, Imprenta de Sebastian de Cormellas, 1611. BBAI, F2 VI 12. Vezi ilustrația nr. 2.
4. <https://lillodelamancha.wordpress.com/2015/06/11/el-rescate-de-don-miguel-de-cervantes/> (accesat la data de 10.11.2017, ora 11).
5. Matthaei de Moya, *Selectae quaestiones ex praecipuis theologiae moralis tractatibus [...]*, Tom I, Editio tertia locupletior, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 11; Idem, *Selectarum quaestionum pars altera: appendix [...]*, tom II, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 12. Vezi ilustrația nr. 3.
6. <http://geschichte.univie.ac.at/en/topics/society-jesus-and-university-vienna> (accesat la data de 12.10.2017, ora 12).
7. Vezi ilustrația nr. 4.
8. Juan Luis Pérez Arribas, *Signos y firmas de notarios que ejercieron en la villa de Cogolludo y su marquesado (siglos XVI-XIX) y sellos en el papel timbrado (siglos XVII-XIX)*, p. 4, articol disponibil la adresa web <http://jlperezarribas.es/descargas/SIGNOS> (accesat la data de 13.10.2017, ora 9). Din păcate, nu am descoperit timbrul căutat în acest studiu.
9. Cristóbal, Lozano, *David Perseguido y alivio lastimados. Historia sagrada paraphraseada con exemplos, y varias Historias humanas, y divinas*, Tom I-III, Madrid, Imprenta Real (Tom I), por Melchor Sanchez (Tom II), en la Imprenta de Maria Fernandez (Tom III), 1664 (Tom I-II), 1665 (Tom III), BBAI, U2 III 28. Vezi ilustrația nr. 5.
10. Calderon de la Barca, Pedro, *Verdadera quinta parte de comedias de Don Pedro Calderon de la Barca*, Ediție îngrijită de Juan de Vera Tassis y Villarroel, Madrid, por Francisco Sanz, 1694, BBAI, S4 IV 6.
11. *Origen y principio de la orden, y cavalleria de Alcantara, con relacion de los maestros que huvo de ella; sacada de los archivos del sacro, y real Convento de Alcantara, y otras partes*, Madrid, por Diego Diaz dela Carrera, 1662. BBAI, Q2 III 25.

12. Alain Demurger, *Cavalerii lui Christos, Ordinele religios-militare în Evul Mediu (secolele al IX-lea – al XVI)*, traducere din franceză de Ovidiu Pecican, Editura Cartier, București, 2003, p. 66.
13. Iuan de Mariana, *Historia general de España, compuesta, enmenday añadida por el padre Iuan de Mariana de la Compañía de Jesus, Con el Sumario, y Tablas y ahora nuevamente añadido en esta ultima impresión por Don Felix Lucio de Espinosa y Malo, todo lo sucedido desde el año de mil y seiscientos y sesenta y nueve, hasta el setenta y ocho*, tomo primero, Madrid, por Andres Garcia de la Iglesia, 1678. BBAI, Z2 III 21.
14. Zezi lucrarea lui Giovanni Battista Cotta, *Vita dell ammirabile servo di Dio B. Antonio della Torre, ovvero Turriani Milanese del'ordine eremitano di S. Agostino sovranomato Il B. Antonio dall' Aquila*, Perugia, Apreso il Constantini Stampator Cam. Vesc., e del S. Offizio, 1730, p. 188, 189, 194, 196. Îi mulțumim Andrei Mârza pentru indicații.
15. Francisco Sobrino, *Gramatica nueva española y francesa por Francisco Sobrino, Maestro de la Lengua Española en esta Corte, Corrigida y aumentada en esta tercera Edicion de un pequeño diccionario Español y Francés por el mismo Autor*, ediția a treia bilingvă, Bruselas, por Francisco Foppens, 1717. BBAI, M4 VI 37.
16. Pedro de Ciria y Raxis, *Vidas de Santas mujeres ilustres de el orden de S. Benito patriarca de los monges*, tom II, Granada, en casa del mismo autor, impresso à su costa, 1688. BBAI, N2 III 20.
17. Iuan de Palafox y Mendoza, *Exercicios devotos, de Palafox con otros muy provechosos para qualquier Christiano. En que se pide à la Virgen su amparo para la hora de la muerte. Añadido de otras Oraciones; Y expurgado por el Santo Oficio de la Inquisicion*, Barcelona, por Pablo Campins, 1726. BBAI, U8 VIII 28.
18. Joseph de Villaviciosa, *La Mosquee, poetica inventiva, en octava rima*, Madrid, por D. Antonio de Sancha, 1777, p. IX. BBAI, J7 VI 23.
19. Se cuvin adresate mulțumiri doamnei Paz Fernández Palomeque de la Colecțiile speciale ale Bibliotecii Universității de La Laguna din Santa Cruz de Tenerife, pentru sugestii și material bibliografic.
20. Szentiványi Róbert, *Az exlibris gzütemény leltára – Inventarul colectiei de ex-libris-uri*, Biblioteca Batthyaneum Ms.1774, 1912. Zezi anexa. Îi mulțumim doamnei Doina Hendre Biro pentru semnalarea acestor ex-librisuri.
- Ciria y Raxis, Pedro de, *Vidas de Santas mujeres ilustres de el orden de S. Benito patriarca de los monges*, tom II, Granada, en casa del mismo autor, impresso à su costa, 1688. BBAI, N2 III 20.
- Cotta, Giovanni Battista, *Vita dell ammirabile servo di Dio B. Antonio della Torre, ovvero Turriani Milanese del'ordine eremitano di S. Agostino sovranomato Il B. Antonio dall' Aquila*, Perugia, Apreso il Constantini Stampator Cam. Vesc., e del S. Offizio, 1730.
- Demurger, Alain, *Cavalerii lui Christos, Ordinele religios-militare în Evul Mediu (secolele al IX-lea – al XVI) [The Knights Templar, a Christian chivalry in the Middle Ages (9th to 16th century)]*, traducere din franceză de Ovidiu Pecican, București, Editura Cartier, 2003.
- Lozano, Cristóbal, *David Perseguido y alivio lastimados. Historia sagrada paraphraseada con exemplos, y varias Historias humanas, y divinas*, Tom I-III, Madrid, Imprenta Real (Tom I), por Melchor Sanchez (Tom II), en la Imprenta de Maria Fernandez (Tom III), 1664 (Tom I-II), 1665 (Tom III), BBAI, U2 III 28.
- Mariana, Iuan de, *Historia general de España, compuesta, enmenday añadida por el padre Iuan de Mariana de la Compañía de Jesus, Con el Sumario, y Tablas y ahora nuevamente añadido en esta ultima impresión por Don Felix Lucio de Espinosa y Malo, todo lo sucedido desde el año de mil y seiscientos y sesenta y nueve, hasta el setenta y ocho*, tomo primero, Madrid, por Andres Garcia de la Iglesia, 1678. BBAI, Z2 III 21.
- Moya, Matthaei de, *Selectae quaestiones ex praecipuis theologiae moralis tractatibus [...]*, Tom I, Editio tertia locupletior, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 11; Idem, *Selectarum quaestionum pars altera: appendix [...]*, tom II, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 12.
- Origen .y principio de la orden, y cavalleria de Alcantara, con relacion de los maestros que huvo de ella; sacada de los archivos del sacro, y real Convento de Alcantara, y otras partes, Madrid, por Diego Diaz dela Carrera, 1662. BBAI, Q2 III 25.
- Palafox y Mendoza, Iuan de, *Exercicios devotos, de Palafox con otros muy provechosos para qualquier Christiano. En que se pide à la Virgen su amparo para la hora de la muerte. Añadido de otras Oraciones; Y expurgado por el Santo Oficio de la Inquisicion*, Barcelona, por Pablo Campins, 1726. BBAI, U8 VIII 28.
- Ripalda, Jerónimo Martínez de, *Catecismo, y exposicion breve de la doctrina christiana*, Madrid, Con Privilegio que tiene la Hermandad del Glorioso San Geronimo, 1715. BBAI, A2 X 32.
- Sobrino, Francisco, *Gramatica nueva española y francesa por Francisco Sobrino, Maestro de la Lengua Española en esta Corte, Corrigida y aumentada en esta tercera Edicion de un pequeño diccionario Español y Francés por el mismo Autor*, Ediția a treia bilingvă, Bruselas, por

Bibliography:

Books:

Calderon de la Barca, Pedro, *Verdadera quinta parte de comedias de Don Pedro Calderon de la Barca*, Ediție îngrijită de Juan de Vera Tassis y Villarroel, Madrid, por Francisco Sanz, 1694, BBAI, S4 IV 6.

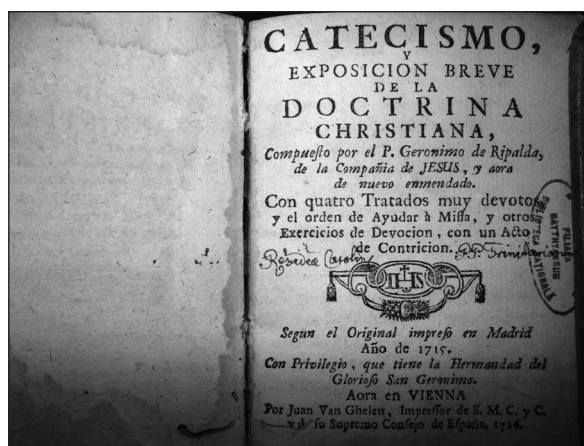
- Francisco Foppens, 1717. BBAI, M4 VI 37.
 Vega, Diego de la, *Parayso de la gloria de los santos donde se trata de sus prerogatiuas y excelencias*, tomo segundo, Barcelona, Imprenta de Sebastian de Cormellas, 1611. BBAI, F2 VI 12.
 Villaviciosa, Joseph de, *La Mosquea, poetica inventiva, en octava rima*, Madrid, por D. Antonio de Sancha, 1777, BBAI, J7 VI 23.
 Anale / Annuals:
 Mârza, Iacob, *Catalogul unei biblioteci de la Alba Iulia din secolul al XVIII-lea [The catalogue of a library in Alba Iulia from the 18th century]*, în *Biblioteca și cercetarea [Library and Research]*, nr. XI, Cluj-Napoca, 1987, p. 158-182.

On-line sources:

- <http://geschichte.univie.ac.at/en/topics/society-jesus-and-university-vienna>.
<https://lillodelamancha.wordpress.com/2015/06/11/el-rescate-de-don-miguel-de-cervantes/>.
 Pérez Arribas, Juan Luis, *Signos y firmas de notarios que ejercieron en la villa de Cogolludo y su marquesado (siglos XVI-XIX) y sellos en el papel timbrado (siglos XVII-XIX)*, p. 4, apud <http://jlperezarribas.es/descargas/SIGNOS>.

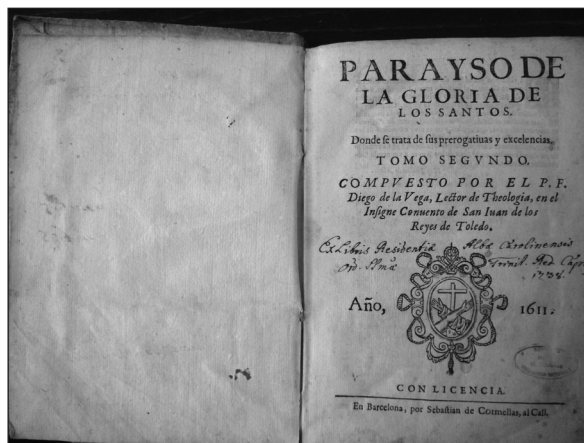
Anexă:

- Szentiványi Róbert, *Az exlibris gzütemény leltára-Inventarul colectiei de ex-librisuri*, Biblioteca Batthyaneum, Ms.1774, 1912.
 229. „Victor Bisbal”, Jose Triado, Barcelona.
 314. „Jordi Montsalvatje ” Renart I. Barcelona.
 453. „Trinidad Montsalvatje de Casa [...]” Riane A., Barcelona.
 455. „Francisco de la P [Pologea] Montsalvatje ”, Barcelona.
 808. „Jaume Portillo”, Barcelona.
 837. „Santiago Rosal”, Barcelona.
 862. „Michel Verdaguer” Renart I., Barcelona.
 868. „Evlogie Varela” „Jose Triado”, Barcelona.
 1007-1010. Ex libris „Adelino Xavier Estevez”, C. Radler.
 1022. „Figuera da Foz”.
 1027-1028. „Fernando Augusto Rosa de Oliveira”.
 1171. „Estela de Rangel”, G. Pereira.
 1192. Ex libris „Jorge Carolis Pereira da Rocha”.
 1223. Ex libris „Alberto de Oliveira”.

Ilustrația nr. 1: Ex-libris manuscris

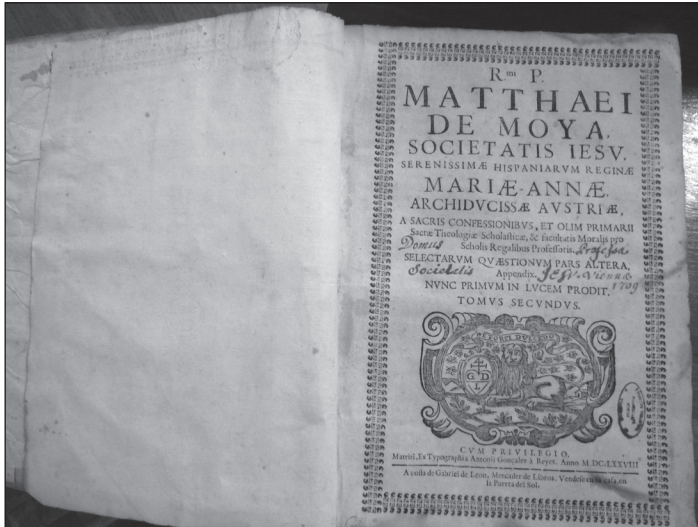
„Residen[tia] Caroline[nsis] PP Trinitarium”, aflat în lucrarea lui Jerónimo Martínez de Ripalda, *Catecismo, y exposicion breve de la doctrina christiana*, Madrid, Con Privilegio, que tiene la Hermandad del Glorioso San Geronimo, 1715. Biblioteca Batthyaneum Alba Iulia (în continuare BBAI), A2 X 32.

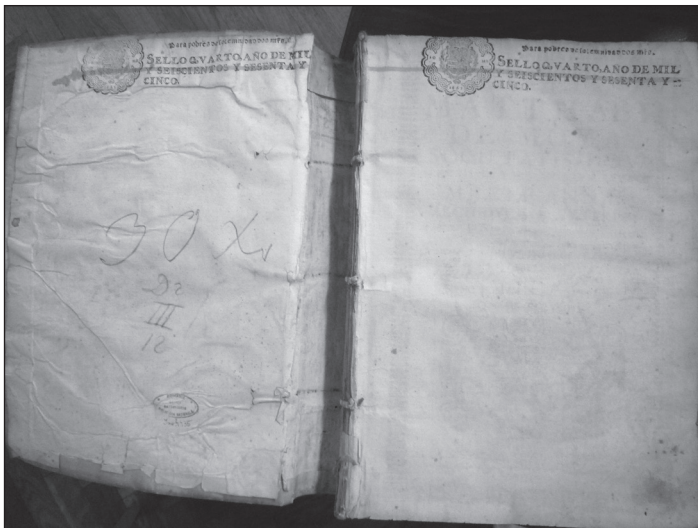
Ilustrația nr. 2: Ex-libris manuscris „Ex libris Residentia Alba Carolinensis Ord[inis] [Disculo/eatorum] SS[ancti/ss/imae] Trinit[at]is Red[empt]ione] Capt[iv]orum] 1738”, aflat în lucrarea lui Diego de la Vega, *Parayso de la gloria de los santos donde se trata de sus prerogatiuas y excelencias*, tomo segundo, Barcelona, Imprenta de Sebastian de Cormellas, 1611. BBAI, F2 VI 12.

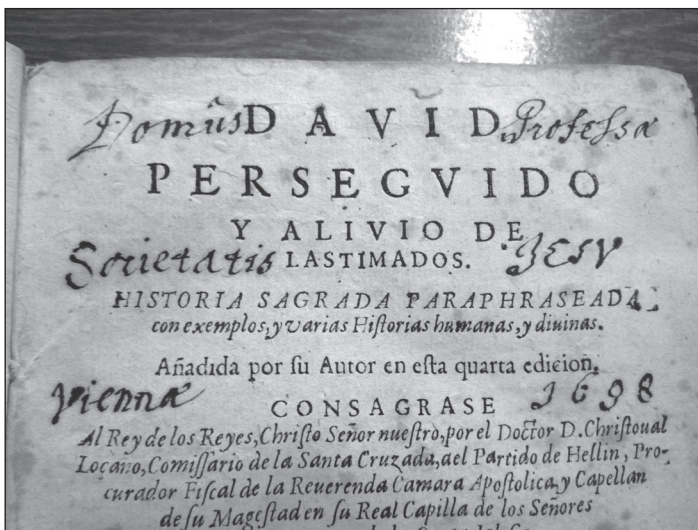

Ilustrația nr. 3: Ex-librisul manuscris „Domus Professa Societatis Jesu. Vienna. 1709”, aflat în lucrarea lui Matthaei de Moya, *Selectae quaestiones ex praecipuis theologiae moralis tractatibus [...]*, Tom I, Editio tertia locupletior, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 11; Idem, *Selectarum quaestionum pars altera: appendix [...]*, Tom II, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 12.

Ilustrația nr. 4: Timbru imprimat în limba spaniolă: „SELLO QVARTO AÑO DE MIL Y SEISCENTOS Y SESENTA Y CINCO”, aflat în lucrarea lui Matthaei de Moya, *Selectae quaestiones ex praecipuis theologiae moralis tractatibus [...]*, Tom I, Editio tertia locupletior, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 11; Idem, *Selectarum quaestionum pars altera: appendix [...]*, Tom II, Matriti, Ex Typographia Antonii Gonçales à Reyes, 1678. BBAI, D2 III 12.

Ilustrația nr. 5: Ex-librisul manuscris „Domus Professa Societatis Jesu Vienna 1698”, aflat în lucrarea lui Cristóbal Lozano, *David Perseguido y alivio lastimados. Historia sagrada paraphraseada con exemplos, y varias Historias humanas, y divinas.* Añadida por su Autor en esta quarta edición. *Vienna* CONSAGRASE 1698 Al Rey de los Reyes, Christo Señor nuestro, por el Doctor D. Christoval Lozano, Comissario de la Santa Cruzada, ael Partido de Hellin, Procurador Fiscal de la Reuerenda Camara Apostolica, y Capellan de su Magestad en su Real Capilla de los Señores de la Santa Iglesia.